

Тема 5. Особливості конструювання швейних виробів із натуральної шкіри та замшу

Зміст

1. Асортимент одягу із шкіряних матеріалів.
2. Види та властивості шкіряних матеріалів.
3. Особливості розкроювання натуральної шкіри.
4. Конструктивне вирішення основних деталей одягу.

1. Одяг із натуральної шкіри завдяки хорошим естетичним та експлуатаційним властивостям постійно користується попитом у споживачів. Вивчення асортименту, модельних і конструктивних особливостей одягу з натуральних шкіряних матеріалів, що виготовляються на підприємствах швейної галузі вітчизняними і зарубіжними виробниками, дозволило встановити, що з шкіряних матеріалів виготовляються всі види одягу пальтово-костюмного і сукняного асортименту. В асортименті одягу для чоловіків найбільшою популярністю користуються куртки, пальта, піджаки, які часто оздоблюють різноманітними матеріалами (наприклад, хутро, твід в ялиночку, підібраний в тон виробу). Для легкого одягу в якості оздоблення використовуються бавовняні тканини. Асортимент одягу з натуральної шкіри для жінок також відрізняється різноманітністю: жіночі костюми, що складаються із спідниці і жакета без підкладки або з вовняною підкладкою і такою ж вовняною спідницею. Мають попит штани з шкіри і великі жакети з «тасьмою-блискавкою» і металевими оздоблювальними деталями. Популярні довгі шкіряні блузони на підкладці, пальта з різними кроями рукавів, спідниці, костюми, жилети, штани.

При виготовленні виробів з натуральних шкіряних матеріалів враховується, що форма виробу досягається в основному конструктивним шляхом з мінімальним застосуванням волого-теплової обробки. З метою раціонального використання натуральних шкір, а також застосування шкір малих розмірів і досягнення кращої посадки виробу на фігурі моделі розробляються з певною кількістю конструктивних елементів і деталей. Ділення основних деталей на дрібніші дозволяє створити необхідну форму в області грудей, талії, стегон за рахунок переміщення виточок в конструктивні елементи. Для одягу із шкіряних матеріалів характерні класичні силуети: прямий, прилеглий, напівприлеглий, трапецевидний.

2.Натуральна шкіра – це матеріал, який отримують шляхом вичинення шкір тварин (овець, кіз, свиней, телят). Розрізняють **лицевий та бахтарманий боки** натуральної шкіри. Основною операцією вичинення шкірки є дублення. Хромове дублення – водними розчинами солей хрому. Жирове дублення – жирами, що містять жирові кислоти (отримують найм'якшу, найрозтяжнішу шкіру). По кольору шкіри бувають чорні, білі, кольорові. Розрізняють наступні види шкір, які використовують для виготовлення одягу:

Шеврет (артикул 972146) – шкіра із овець хромового дублення із природною лицевою поверхнею, яка характеризується рельєфним рисунком у вигляді неглибоких впадин ; рихла, дуже розтягується.

Велюр (артикул 932159) – шкіра із свиней (овець) хромового дублення з ворсовою поверхнею. Ворсову поверхню отримують шляхом шліфування бахтармального боку шкіри. Лицева поверхня бархатиста, із густим, рівним ворсом.

Нубук – отримують із шкір телят, шляхом шліфування лицевої поверхні. Зазвичай натурального кольору або світлих тонів.

Замша – шкіра із овчини жирового дублення. Дуже м'яка, із низьким, густим, блискучим ворсом, підвищеною розтяжністю, стійка до води.

Властивості шкіряної сировини та її будова залежать від виду тварин. Велика рогата худоба має тонку та еластичну шкіру. Худоба м'ясних порід має шкіру із розвиненим жировим шаром. Робоча худоба має товсту, щільну шкіру. Натуральна шкіра для виготовлення одягу повинна бути м'якою, добре вичиненою, без склад та зморшок; велюр повинен мати низький, густий ворс. Шкіра є пористим матеріалом. Із збільшення пористості та зменшенням товщини збільшується відсоток повітропроникності (тонкі, м'які шкіри). У шкірах із покриттям з лицевого боку знижується. Шкіра володіє високою гігроскопічністю. Ця здатність пояснюється пористістю шкіри. Шкіра здатна накопичувати в собі вологу у значній кількості. Водопроникність шкіри - здатність поглинати воду за певний час. На неї впливає вид дублення , здатність шкіри до набухання, щільність. Із усіх геометричних параметрів шкіри (товщина, довжина, ширина, площа) найважливішими є площа та товщина. Площа шкіри залежить від розмірів шкіри, частково від способу дублення. В залежності від площі шкіри поділяють на групи :

Від 60 до 80 дм.; Від 80 до 100 дм.; Від 100 дм. і більше.

Товщина шкіри на різних ділянках неоднакова. Залежить від виду, віку тварин, умов їх вирощування, способів вичинення шкір. Для найпоширеніших видів шкір мінімальна товщина окремих ділянок досягає 0,3 мм., максимальна – 8 мм.. Тому при конструюванні виробів беруть до уваги топографію шкіри. **Топографія шкіри** – це розміщення та співвідношення ділянок шкіри, які мають різні властивості (товщину, щільність, міцність, розтяжність). Шкіру умовно поділяють на чепрачну та периферійну частини.

Чепрачна частина – середня частина шкіри площею до 55 % від загальної площі шкіри. Має приблизно однакові властивості в поздовжньому та поперечному напрямках. Зміна товщини шкіри незначна. Із цієї частини шкіри викроюють найбільш відповідальні деталі одягу (перед, спинка, рукави).

Периферійна частина – відносять ділянки шкіри, з'єднані із чепраком спереду (вороток), збоку (поли). З цих ділянок викроюють менш відповідальні деталі: нижня частина рукава, нижній комір, підборт (які у виробі малопомітні, на які не чинять дії великі механічні навантаження).

Дуже важливим є врахування напряму розтяжності при розкроюванні деталей майбутнього виробу, так як довільний розкрій без врахування розтяжності призведе до виникнення перекосів в процесі експлуатації виробу. Чепрачна частина має найменшу розтяжність в поздовжньому та поперечному напрямках. На ділянці воротку розтяжність напрямлена віялоподібно. Поли та лапи мають найбільшу розтяжність в поперечному напрямку.

Важливим фактором, який впливає на раціональне використання натуральних шкір є **сорт**. Розрізняють 5 сортів шкір (в залежності від дефектів – подряпини, нерівномірне зафарбовування, тріщини, жирові плями, дірки, нерівний ворс). Для визначення сорту шкіри проводять зовнішній огляд та органолептичне оцінювання з метою виявлення дефектів. Шкірою високої якості вважають шкіру не менше 3 сорту. Корисною площею шкіри вважають площу шкіри, на якій відсутні дефекти, або в разі наявності дефектів вони допустимі (одинокі подряпини, малопомітна різновідтіночність, одинокі заломы, одинока пляма).

3.Процес розкроювання виробів із натуральної шкіри суттєво відрізняється від розкроювання текстильних матеріалів. Натуральна шкіра характеризується обмеженими розмірами (площею), неоднорідністю властивостей на топографічних

ділянках. Технологічні операції по виконанню розкладки лекал на шкірі складають 50 % трудомісткості усіх робіт закрійника. Від якості виконання розкладки лекал залежить раціональність використання площі шкіри. Перед розкромом перевіряють кількість шкір, їх площу, відмічають дефекти (з лицевого боку). При розкроюванні натуральної шкіри враховують вимоги:

- ❖ Симетричні деталі виробу, розкладені на різних шкірах, повинні бути однорідними по відтінку, товщині, розтяжності (із однакових топографічних ділянок);
- ❖ Розкладка деталей виконується окремо на кожній шкірі;
- ❖ Основні деталі розміщують на чепрачній ділянці шкіри;
- ❖ На шкірах із ворсовою поверхнею деталі розміщують в одному напрямі;
- ❖ Відхилення лекал від хребтової лінії допускають в межах 10 %.

4. Конструкція – це зовнішній вигляд та об'ємно – просторова форма одягу, спосіб ділення її основних деталей на конструктивні частини, конфігурація та розмір складових частин. В результаті членування поверхні одягу горизонтальними лініями отримують конструкцію на кокетці, відрізу по лінії грудей, талії, стегон. В результаті членування поверхні одягу вертикальними лініями вироби бувають: безшовними (із застібкою спереду); одношовними (із застібкою спереду та середнім швом спинки); двохшовними (з двома бічними швами); трьохшовними (з двома бічними та одним швом спинки); п'ятишовними (з двома бічними, середнім швом спинки, рельєфними швами).

На відміну від виробів із текстильних матеріалів, процес моделювання виробів із натуральних шкір тісно пов'язаний із геометричними розмірами (площею) та властивостями шкіри. Наявність та кількість вертикальних і горизонтальних ліній членування деталей виробу на складові частини пов'язано із обмеженою площею шкіри, сортом, топографічними ділянками. Для раціонального використання усієї площі шкіри окремі деталі можуть членуватися на ще менші складові частини (кокетки, накладні кишені із міжлекальних відходів). При виготовленні виробів із натуральних шкір рідко використовують конструкції із суцільнокроєними рукавами, суцільними передом та спинкою, тальовими і нагрудними виточками (які переміщують в конструктивні лінії). З метою раціонального використання шкір проектують вироби із збільшеною кількістю конструктивно – декоративних швів основних деталей. Конструктивні лінії комірів, кишень, кокеток, манжет спрощені

для полегшення технологічної обробки. Рекомендують крій із вшивними рукавами, рукавами реглан. Конструкції комірів різноманітні. Застібка центральна, зміщена зустрічається рідше. Форма та види кишень різноманітні. Конфігурація складових частин деталей приближена до простих геометричних фігур (прямокутник, трикутник, ромб), рідше використовують овальні підрізи. Форма виробу досягається конструктивним шляхом із мінімальним використанням волого – теплової обробки. Одяг із натуральної шкіри розрахований на тривале одягання. Тому мода на одяг із натуральної шкіри консервативна.